

Ý nghĩa và Quan niệm về Ma trong Phật giáo

Tác Giả: Hoang Phong

Thứ Hai, 08 Tháng 11 Năm 2010 16:10

Ngäi ta nghĩ räng ma chä có thä hiän ra trong kät cäa hay trong nhäng näi đäy bóng täi, nhäng thät ra thì chúng đang än näp trong các ngõ ngách u täi phía sau täm màn vô minh trong tâm thäc cäa mäi ngäi trong chúng ta.

Có Ma hay không có Ma ? Ma là gì ? Ma ở đâu ? Ma có làm häi đäc ta hay không ? Phäi trä Ma nhä thä nào ?... Đó là nhäng câu häi có thä nêu lên cho mäi ngäi trong chúng ta, vì có thä có ngäi chäa hä « gäp ma » bao giä, nên tò mò cũng muän biät xem Ma ra thä nào, hoäc có ngäi đã täng « thäy ma » nên vän còn bä Ma ám änh và muän biät xem cái thäy cäa mình, hay là cái con Ma hä thäy có thät hay không. Väy ta hãy xem quan đäi mäi cäa Phät giáo vä Ma nhä thä nào.

Tìm hiäu đänh nghĩa cäa Ma trong kinh sách

Ma là gì ? Chä Ma do chä Phän Mäa mà ra. Tiäng Tây täng là bDud, ngäi Nhät cũng gäi là Ma hay Hajun, tiäng Hán là Mo hay Mó, nhäng ngäi Trung quäc thäng âm tä tiäng Phän và gäi là Ma-la, vän rä không có trong tiäng Trung hoa nên ngäi Trung hoa thäng gäi là Ma-la thay vì là Ma-ra. Kä dài dòng ra nhä thä đä thäy räng không phäi chä có ngäi Viät Nam ta mäi « thäy » Ma.

Kinh sách đänh nghĩa chä Ma (Mäa) là « Quä sä cảm đä », mät thä « Quä tinh ranh » täng träng cho nhäng xu häng tâm thän bän loän và läm län, cän trä con đäng tu täp cäa mät hành giä.

Phä đäu Kinh (Latitavistara), là bä kinh kä läi cuäc đäi cäa Đäc Phät, cho biät Ma đã täng dùng mäi xäo thuät ma quái đä quäy nhiäu và cän trä không cho Vä Phät täng lại là Đäc Thích-Ca Mäu-Ni đät đäc Giác ngä. Trong đêm träc khi Ngài thành Phät, Ma đän ba con ma nä đän quyän rä Ngài, läi đäa ma quân đän đä ném đá nhä mäa vào Đäc Phät. Tên cäm đäu đòi Đäc Phät phäi nhäng ngài läi cho hän, vì hän nhät đänh bäo räng không có gì chäng thäc Phät đã đät đäc Giác ngä. Phät liän dùng tay phäi chäm xuäng mät đät, mät đät liän bä chän đäng và rung chuyän näm näm, chäng minh cho sä Giác ngä đích thäc cäa Ngài. Cä đän Ma liän biän mät nhä bä phù phép väy.

Ý nghĩa và Quan niệm về Ma trong Phật giáo

Tác Giả: Hoang Phong

Thứ Hai, 08 Tháng 11 Năm 2010 16:10

Như vậy a k trên đây, nếu ta có ma quân...thì ta cũng phải có tên cụ thể u t c là Ma vng. Ma vng cũng là cách dịch khác của cha Mâra. Ma vng là Vua các loài Thiên ma, ngài cũng như ngài là Tha-hóa T-ti thiên (Paranirmitavasavartin), t c là c nh tr i th sáu trong cõi Đ c gi i, m t c nh gi i th p nh t trong Tam gi i. Ma vng có phép th n thông, chuyên dùng ma thuật để phá r i, ngăn c n s tu t p c a nh ng v B -tát. Ma vng còn có tên là Ma vng Ba-tu n, t c là tên của Tha-hóa T-ti thiên vng.

V y theo Kinh sách, có bao nhiêu th Ma t t c ? Th t ra Ma nhi u m, nh ng t u trung đ c phân lo i ra làm b n th . Có vài khác biệt trong cách đ nh nghĩa của b n lo i Ma gi a Th a Kinh đ i n (Sutrayana) và Kim c ng th a (Vajrayana). Vì th n u đ m c ng l i s có đ n tám th Ma (Bát ma).

Theo Th a Kinh đ i n (Sutrayana) có b n lo i Ma (T ma) là :

1. Ma c u h p (Skandhamara) : đó là th ma quái làm c s cho kh đau và cái ch t mà ta phải gánh ch u trong cõi luân h i. Con ma đó g i là « con ma gánh ch u cái ch t ». Kinh sách ti ng Hán g i là m ma, U n ma, hay Ngũ chúng ma.

2. Ma đ c vng (Klesamara) : bao g m nh ng đ c vng, ham mu n, thèm khát, xui khi n ta ph m vào nh ng hành vi tiêu c c, t o ra nghi p x u, thu ng n ki p nhân sinh, đ a ta vào vòng kh đau của cõi luân h i. Đó là « con ma đ a đ n cái ch t », kinh sách g c Hán g i là Phi n não ma.

3. Ma th n ch t (Mrtyumara) : đó là s h y ho i, c u cánh t t nhiên của s sinh, h u qu c a b n ch t c u h p của m i hi n t ng, t c là quy luật Vô th ng. Con ma này có tên là « con ma vô th ng », kinh sách ti ng Hán g i là T ma.

4. Ma con tr i (Devaputamara) : bao g m nh ng th ma làm cho ta đ ng trí, phân tâm, xúi đ c ta bám víu vào o giác bên ngoài làm c n tr s tu h c. Đó là « con ma b n lo n », kinh sách ti ng Hán g i là Tha-hóa T-ti Thiên t ma, g i t t là Thiên ma, t c th n thánh tay sai của Thiên-hóa T-ti vng.

Ý nghĩa và Quan niệm về Ma trong Phật giáo

Tác Giả: Hoang Phong

Thứ Hai, 08 Tháng 11 Năm 2010 16:10

Theo Kim cßng thßa (Vajrayana) tß Ma lßi đßc đßnh nghĩa khác hßn :

1. Ma xißng xích (tißng Tây tßng : thogs-bcas-kyi bdud) : con Ma này rßt hung tßn và lßu, gây ra phißn não, binh tßt và chßng ngßi bên ngoài. Đây là con Ma cßa sß bám víu và ghét bß đßi vßi nhßng vßt thß và hißn tßng chung quanh. Con ma này luôn luôn tìm cách trß bußc ta vào nhßng thß y. Kinh sách tißng Hán gßi con ma xißng xích là Phißn não ma.

2. Ma thß lßng (tißng Tây tßng : thogs-med-kyi bdud) : đó là ba thß nßc đßc chính và năm thß nßc đßc phß, tßc là nhßng đßc vßng chính yßu và thß yßu, nhßng tß tßng hay tß duy bßn loßn chßa đßc khßc phßc, xâm chißm tâm thßc ta và gây ra khß đau cho ta. Kinh sách gßc tißng Hán gßi con ma này là Tâm ma.

3. Ma khánh hß (tißng Tây tßng : dga'-brod-kyi bdud) : đó là con ma đßi lßt hân hoan, vui thích, thßa mãn vßi chính mình, xem ta hßn cß mßi ngßi, xúi đßc ta bám víu vào nhßng « kßt quß » và « kinh nghißm » thißn đßnh đß thßc hißn đßc và cho đßy là cao siêu, rßi trß nên hßnh đißn, không chßu cß gßng tu tßp thêm. Kinh gßc tißng Hán gßi là Thißn căn ma.

4. Ma kiêu căng (tißng Tây tßng : snyems-byed-kyi bdud) : đó là con ma ngßo mßn, tß mãn, tß kiêu, tß đßi. Đßy là bßn chßt căn bßn cßa con ma mang tên là cái « ta », cái « tôi », cái « ngã ». Kinh sách gßc tißng Hán gßi là Tam mußi ma.

Có sách (kinh Hoa nghiêm sß sao) còn phân chia Ma ra làm mßi thß gßi là Thßp ma, trong sß mßi loßi ma này nhißu thß đß đßc lißt kê trên đây, tuy nhiên cũng xin kß ra hßt theo thß tß nhß sau :

1. Ußn ma
2. Phißn não ma
3. Nghißp ma : tßc các nghißp tiêu cßc ngăn trß vißc tu tßp.

Ý nghĩa và Quan niệm về Ma trong Phật giáo

Tác Giả: Hoang Phong

Thứ Hai, 08 Tháng 11 Năm 2010 16:10

---

4. Tâm ma

5. Tội ma

6. Thiên ma

7. Thiệt căn ma

8. Tam muội ma

9. Thiệt trí thức ma : tức là những kẻ thông hiểu đßc đßo lý, nhưng vì ích kẻ tham tiện đßo lý riêng mà giành riêng cho mình, chßng chß đßy cho kẻ khác. Những kẻ như thế cũng đßc xem là một loại ma.

10. Bß-đß Pháp-trí ma : là những kẻ tuy đã phát lộ đßc trí tuệ, nhưng vẫn còn chấp trước không quán thấy đßc chính đßo.

Đã nói đßn danh từ và đßnh nghĩa thì cũng muốn phép kẻ ra thêm :

Ma chấp : khung chấp do ma quái tạo ra đßphßnh gßt và ngăn trở ngßi tu hành.

Ma chßng : những chßng ngßi, ngăn chßn việc tu hành và sßthăng tiến của trí tuệ.

Ma duyên : còn gọi là ác duyên, tức là những xui khißn đßa đßn nhßch chấp, bßt lợi hay đßchßi.

Ý nghĩa và Quan niệm về Ma trong Phật giáo

Tác Giả: Hoang Phong

Thứ Hai, 08 Tháng 11 Năm 2010 16:10

Ma đàn : là sä bä thí cäa ma, không phäi là cäa ngäi. Đó là sä bä thí cäa nhäng kä mang lòng tà, lòng tham, cäu danh, cäu läi mà bä thí, sä oai läc cäa ma quä mà bä thí, muän tránh täi nän mà bä thí. Loäi ma này nhan nhän chung quanh ta, rät đä thäy, không cän đän « kính chiäu yêu ». Chä Ma đàn nghäch nghĩa väi chä Phật đàn, täc là bä thí mà không biät là đã bä thí, không biät bä thí cái gì và bä thí cho ai, bä thí chä vì lòng tä bi vô biên mà thôi. Bä thí nhä thä còn gäi là Bä thí Ba-la-mät.

Ma đäo : đäng đi cäa ma, chän lui täi cäa ma, còn gäi là ma giäi, täc cänh giäi cäa ma.

Ma läc : säc mänh tiêu cäc, kích đäng nhäng hành vä xäu hay hung ác.

Ma ngoäi : là nhäng kä phä bóng, chä bai Đäo pháp.

Ma Phäm : (Mäa hay Bräma) täc là Ma väng ä cõi Phäm väng, gäi tät là Ma Phäm. Chä Ma väng đã đäc giäi thích trên đây, đó là Thiên-hoá Tät väng, còn Ma Phäm hay Phäm väng hay Phäm thiên väng (Mahabrahma) là vä Chúa täc cäa cõi Ta-bà, quyän läc cäa Ma Phäm hay Phäm thiên väng vät lên vä thä cao nhät trong cõi Đäc giäi, cai quän và đäu hành cä thä giäi này. Kinh đän gäc Hán gäi « Ngäi » là Ngäc Hoàng Thäng đä.

Ma thiän : phép thiän đänh tà mä, sai läm, liên hä väi ma quä, đäng cä väi chánh đäo. Ma thuät : nói chung là nhäng hành vi mê tín, đä đoan, phän khoa häc.

Ma sä : ý nghĩa cäa ma sä khá räc räi, đäi cäng là nhäng sä viäc, nhäng hành vi sai läm, ngăn cän sä tu häc trên con đäng chánh Pháp. Nhäng ngäi thäc thi ma sä có thä xem nhä nhäng con ma chäy theo läc trän : yêu säc đäp, thích tiäng êm tai, äa thích mùi thäm, miäng ngon, thích đäng chäm và sä mó nhäng gì äa thích, äc mong nhäng cänh huäng tiän nghi sang träng. Ma sä cũng là nhäng cám đä kích đäng ngäi tu hành phá giäi, chäy theo danh läi, säc đäc. Ma sä cũng có thä dùng đä chä ngäi ngäi thiän u mê và ngä gäc, hoäc trä vào nhäng cänh hiän ra khi thiän, hoäc cäm thäy bän loän trong tâm thäc, thäy cänh đä mà bä thiän... Ma sä cũng dùng đä ám chä nhäng ngäi đã xuät gia tu hành nhäng còn ham thích luän bàn thä sä, chiän tranh, tình yêu nam nä, hoäc xuän nhä bän cä sĩ và bá tánh lui täi chùa có nhiäu cäa cäi, cúng đäng nhiäu, hoäc väng vào phép bói toán, đoán sä mänh, äm ma, trä quä ...

Vậy Ma thực sự là gì ?

Ma hay Mâra là một biểu tượng trong Phật giáo và cũng là một đấng giáo, dùng để chỉ một vị trí hay vị thần đứng vào hàng đấng, cao siêu và mạnh mẽ hơn hết, giống như đấng nghĩa của cha mẹ Ma Phạm vi nói trên đây. Tên của Ma có nghĩa là thần chết. Ma là chúa tể của mọi dục vọng, thèm khát, ham muốn, mọi thứ khoái lạc do thân xác. Đó là Chỗ nhân ông của thế giới và vị trí chết và hiện tượng. Trách nhiệm và bản phận của người Chỗ nhân ông này là phải đi u khi n và canh chừng sự vận hành của thế giới đang diễn ra bên trong chung quanh ta.

Ma không những tượng trưng cho dục vọng hiện hiện như vậy mà còn tượng trưng cho những thèm khát tiềm ẩn bên trong ta, không bộc lộ ra ngoài, chúng thu hút và bản năng, có thể phát sinh từ tâm thức mà dù rất tinh khiết, hoặc từ những nghiệp sâu kín và những cơ u hấp dẫn của thân xác. Con Ma này nằm trong da thịt của ta, trong tâm thức ta, trong sự vận hành của thế ta.

Ma còn mang một cái tên nữa mà Kinh sách ít nói đến, đó là con ma Ái dục (Kâma, xin đừng nhầm lẫn với karma), đó là sự yêu mến, lòng yêu thương, nói nôm na là tình yêu. Con ma Ái dục này là một thứ bản năng, tinh anh của sự sống, luôn luôn « canh chừng » và « chăm lo » cho ta rất cẩn thận. Con Ma đó hiện hiện một cách tuy nhiên, thật đẹp, nó làm phát sinh ra mọi hình tượng, màu sắc và âm thanh đẹp lộng lẫy. Con ma đó hiện dâng cho ta những khoái giác bên trong như vậy mà do chính nó tạo ra, kèm theo mọi thứ khoái thú và mọi cảm giác tuy nhiên thu hút vào thế giới luân hồi, và tạo ra mọi thứ hạnh phúc của thế giới.

Vận động mạnh mẽ và gay go là Ma không bao giờ chú ý đến hậu quả của những thứ mà nó đã tạo ra. Nó rất hào phóng, cho không tiếc tay, « tham » bao nhiêu nó cũng cho, « yêu » bao nhiêu nó cũng khuyếch khích thêm, « bám víu » bao nhiêu nó cũng sẵn sàng tiếp tay. Những hậu quả của những khoái giác này mà Ma đem tặng cho ta chỉ là khổ đau mà thôi : cướp giật, mê u mê, thất tình, thất vọng, lãng quên, đâm chém... Những khổ đau này Ma không cần biết. Ma cho ta khoái thú, những đấng thần cũng tiếp cho ta thèm khát khoái thú. Đi u này có nghĩa là Ngũ u quen dần với vị nhơn nhơn khoái thú, tiếp thu vào khoái thú và bản kích động bản khoái thú. Ma vậy là K sáng tạo và đấng thần cũng là K phá hoại là những thứ đó.

Khi nhìn Ma dưới khía cạnh này, ta sẽ hiểu ngay là ma ở đâu. Ma ngự trị chính trong đấng của ta. Ma nằm sẵn trong tâm thức ta, trong da thịt ta, trong sự vận hành của thân xác và tâm trí ta. Nói cách khác Ma không nằm bên ngoài ta, không có ta thì cũng không có Ma. Ma quân hay những đấng binh ma chính là sự thèm khát nhơn dục, thất vọng, buồn bực, đói khát,

Ý nghĩa và Quan niệm về Ma trong Phật giáo

Tác Giả: Hoang Phong

Thứ Hai, 08 Tháng 11 Năm 2010 16:10

---

bám víu, tham lam, chi m gi, l i bi ng, đ đ n, s hãi, nghi ng, h n thù, ti n nghi, kiêu căng, t ph, yêu th ng m t cách ích k, t mẫn v i cái « tôi » c a chính mình v.v. và v.v. T t c nh ng th này đ c Kinh sách phân ra làm tám th hay m i th ma : U n ma, Phi n não ma, T ma, Thiên ma, Tâm ma, Thi n căn ma, Tam mu i ma...nh đã đ c p trong ph n trên đây. Nh ng n u suy nghĩ sâu sa thì ta s th y Ma nhi u h n, đồng đ o h n nh th n a, Ma hi n hi n cùng kh p trong th gi i luân h i này.

Trên đây là nh ng gì Kinh sách nói v Ma, đ nh nghĩa v Ma. Đ a theo đó ta có th phân lo i và t ng k t thành ba lo i nh sau :

- ma t ng tr ng nh ng c u h p do nghi p c a m i cá nhân hay nh ng c nh hu ng b t l i x y ra bên ngoài : ch ng h n nh ma nghi p, ma duyên, u n ma, m ma, ngũ chúng ma, ma ch ng, ma c nh, ma đ o, ma duyên...

- ma t ng tr ng cho nh ng hành vi sai l m hay b t chính : ma phi n não, ma khánh h, ma kiêu căng, thi n ma, tâm ma, tam mu i ma...

- ma t ng tr ng cho nh ng chúng sinh th c thi nh ng hành vi sai l m, tai h i : ch ng h n nh ma ph m, ma v ng, nh ng ng i th c thi ma s, ma thu t...

Đi u l là kinh sách nhi u vô k nh ng ít th y nói đ n nh ng con ma có th làm cho ta đ ng tóc gáy, hét lên và phóng ch y, ho c làm cho ng i ng mê kêu ú , tay chân l nh ng t và toát m hôi đ m đũa. Ta th tìm hi u lo i ma này xem sao.

M t thí d c th v Ma

Đ tránh cách nói t ng quát, siêu hình nh trên đây, ta th đ a ra m t vài thí d th c ti n h n, đ n gi n h n v nh ng con ma th ng hi n ra đ a n t nh ng con ng i bình đ nh chúng ta đây, k c tr con cho đ n ng i l n. Ch ng h n khi ta b c vào m t căn phòng t i, ta th y trong m t góc phòng có m t con Ma, tóc xoắn, m t xanh mét, đang nhe răng tr n m t,... và c i v i ta m t cách th t rùng r n. N u ta bình th n, t t n, không khi p s, ti n th ng đ n con Ma, ta s không th y nó khi ta đ n g n. Vì đ y ch là nh ng o giác do ta t o ra trong đ u hay

Ý nghĩa và Quan niệm về Ma trong Phật giáo

Tác Giả: Hoang Phong

Thứ Hai, 08 Tháng 11 Năm 2010 16:10

---

do bóng tối mà nó nuôi thêm trí tuệ sáng của ta. Nếu như ta vẫn « không dám » tiến đến gần, ta cứ bật đèn lên, thì con Ma cũng biến mất. Nhưng nếu bạn ngó vào nó, ta hét lên một tiếng, « vọt giở lên đi » mà chửi, thì nó tẩu nh con Ma sẽ đuổi theo, và nó tẩu nh ta sẽ không thể nào chửi nhanh hơn nó được, vì chính ta công nó mà chửi. Nó ở trong đầu của ta, trong thân xác đang « nở da gà » của ta.

Tôi hỏi bạn, có thể sau đó ta lại đem chuyện « thùy ma » này mà vẽ a thêu họa nên, vẽ a khắc thêu vẽ và ngụy tạo khác, tức là ta giả thiêu con Ma mà ta thùy cho một người khác. Người này có thể vẽ a thích thú vẽ a sẽ sống mà đón nhận nó, đem cắt bỏ nó vào trong đầu. Người này lại kể cho người khác, người khác lại kể cho người khác nữa. Mọi người này thì con ma mà ta thùy trước đây lại trở nên hung tàn hơn và khi gặp một họa nhân một chút, một nó trở nên to họa, rằng nó dài họa, và nó cứ rùng rợn họa. Bị tẩu sau một vòng, người nghe sau cùng lại vô tình kể lại cho ta nghe về con ma này, có thể ta còn sống nó họa con ma mà chính ta đã thùy thùy « thụt » trước đây.

Phật có đầu ra một thí dụ để hiểu. Khi bạn ngang ngó vào lúc nhá nhem tối, ta thùy một con rắn. Ta hoảng họa và giật lùi lại. Nhưng nhìn kỹ thì thấy chỉ là một cuộn dây thùy. Con rắn ở trong đầu ta. Con Ma cũng ở trong đầu ta là họa vậy.

Khi ta ngủ mê, ta thùy chiêm bao « thùy ma ». Ta hét lên hay la hét...Giật mình thức dậy, ta không thùy con ma nào họa. Khi ngủ, ta nằm một, nằm trên giường và trong gian phòng tối om, làm gì ta có thể dùng một mà thùy được. Cái thùy này là do tâm thức của ta thùy, hình như con ma hiện lên trước mắt ta, tôi nói a-l-i-da-thức (ālayavijñāna) của ta, sinh khởi từ những xúc cảm bên ngoài và tiềm ẩn trong ta, từ những nghiệp sâu kín của ta, từ những ám ảnh bên ngoài của ta, từ những đam mê, tham dục của ta, từ những bám víu vào ego giác, sân họa của ta...Nhưng người tu tập cao, nó là tu tập theo các phép thiền định của Phật giáo Tây phương, họa ít chiêm bao hay hoàn toàn không còn chiêm bao họa, họa nếu có chiêm bao thì họa chỉ « thùy » những phàm tục và hành vi của họa thùy để mồi lòng tối tăm, yêu thùy, khoan dung và để những nghiệp của họa đầu thùy thùy họa, họa tuy nhiên họa không còn thùy ma họa.

Tóm lại, Ma nằm trong tâm trí ta và tâm thức ta. Tại sao? Vì Ma chính là Chỗ nhân ông của một tư duy và hành vi duy ý của ta. Về Chỗ nhân ông này những nghiệp cho sẽ vẽ nên hành của nghiệp, sẽ sống họa vẽ nên hành họa là ngũ uẩn (skandha), ngũ uẩn tác động vẽ nên nghiệp của họa duyên để giúp cho nghiệp biến thành quả. Về con Ma, hay Về Chỗ nhân ông của ta chính là cái ta, cái ngã, cái tôi đang ở trong ta, đang đi họa khi họa ta. Con Ma đó chính là vô minh, tức những bản năng thú tính, dục vọng, thèm khát, bám víu, sân si, ego giác..., chúng kích động ta, đưa ta vào những hành vi vẽ mà đích làm họa mãn họa thèm khát và dục vọng trong ta.

Ý nghĩa và Quan niệm về Ma trong Phật giáo

Tác Giả: Hoang Phong

Thứ Hai, 08 Tháng 11 Năm 2010 16:10

Hồ u quạ đã a đến là khổ đau. Trong đó u ta, Ma luôn luôn nhọc nhọc ta phải bỏ o vạ cái tôi, cái ngã của ta, nó rất khôn ngoan và khéo léo, tùy theo tình huống, tình hoàn cảnh và trình độ hiểu biết, nó sử dụng cách quát nạt, ra lệnh hay vạ vạ bực nhọc tình cảm ái, dục, tham, hoặc hét lên the thé..., mục đích để in đậm trong tâm trí ta sự hiện diện của cái ngã.

Ma là cái ngã đang thăng trầm, làm cho ta tham lam, ích kỷ, nó xúi dục ta, như nhót ta, biến ta thành đến mặt, nói dối và quạ quy. Ma không phải chỉ biến do nạt suông mà thôi, nhọc nhọc chính nhọc nhọc hành vi do Ma xúi dục đã làm phát sinh ra Thế giới luân hồi. Thế giới luân hồi nằm trong sự kiêu mạn của Ma, đến nỗi Ma nằm trong tâm thức ta. Đánh đuổi con Ma này ra khỏi tâm thức có nghĩa là xóa bỏ thế giới luân hồi này. Vì thế có thể nói Ma chính là biến hiện của luân hồi, của sự hãi, đau đày và khổ đau. Ma hay Vô minh tung hoành trong tâm thức ta, tạo ra u mê, lầm lộn và đau khổ, kích động ta tạo nghiệp, trôi buốt ta vào thế giới luân hồi.

Chu kỳ của sự sống là sự vận hành của bánh xe luân hồi mà đến con Ma trong đó u ta. « Tâm thức » hay « Giác ngộ » tức là nhận thức được quá trình đó, sự vận chuyển đó không thể, chúng chỉ là ảo giác, chỉ là Ma. Tóm lại, ta không thể đuổi con Ma ra khỏi phòng, ta cũng không thể chửi rủa nó được, mà ta phải đuổi con Ma ra khỏi đó u. Ta không thể dùng bùa chú, phù phép hay nghi lễ để đuổi Ma. Ta chỉ có thể đuổi Ma bằng tu tập, bằng cách khắc phục Vô minh, mang lại cho ta một tâm linh minh mẫn, an bình, trong sáng và rộng rãi, không còn bóng dáng một con Ma nào nữa.

Trò Ma theo Phật giáo Tây phương

Theo sự trình bày trên đây, Ma nằm trong đó u ta, tu tập tức là tìm cách đánh đuổi con Ma ra khỏi đó u. Lý thuyết là như thế, nhọc nhọc đánh đuổi bằng cách gì, bằng cách nào? Xin trích ra đây câu chuyện trò Ma hay trò Ma của Mật-lặc-Nhật-ba (Milarepa) do Kalou Rinpoché thuật lại trong một quyển sách của ông. Kalou Rinpoché (1904-1989) là một Đệ tử Tây phương rất uy tín đã thuyết giảng trong hai mươi năm liền tại các nước Tây phương trước khi ông qua đời. Mật-lặc-Nhật-ba (1052-1135) là một thánh nhân Tây phương, đệ tử của Mã-nhĩ-ba (Marpa). Câu chuyện như sau:

Mật-lặc-Nhật-ba nằm trong một hang động trên Hy-mã Lạp-sơn. Một hôm, khi ông quay vào hang thì bắt gặp một đàn quạ rất hung tợn đang chờ đợi ông, chúng nhe răng và trợn hai mắt to như hai cái đĩa. Chúng dọa nạt ông, dậm chân làm một đống rung chuyển, hò hét thét khiếp sợ. Mật-lặc-Nhật-ba tìm một cách để xoa dịu chúng: ông kêu gọi đến sự cảm ơn của

Ý nghĩa và Quan niệm về Ma trong Phật giáo

Tác Giả: Hoang Phong

Thứ Hai, 08 Tháng 11 Năm 2010 16:10

---

thầy ông là lạt-ma Mã-nhĩ-ba và quán tống ng đ n các th n linh phù tr , nh ng đ u không hi u qu ; ông quay ra hăm đ a l i đàn ma qu , tìm m i cách đánh đ u i chúng. Ch ng nh ng chúng không s mà còn ch nh o ông n a :

« Nhìn thầy mi nh th , chúng ta th a bi t mi ho ng s l m r i. Mi m t h t tr m tĩnh và s an bình r i. Ha ! ha ! »

M t-l c Nh t-ba li n t nh :

« Mã-nhĩ-ba thầy ta có đ y r ng nh ng bi u hi n bên ngoài ch là nh ng phóng nh c a tâm th c, b n ch t c a tâm th c th t ra là tr ng không và trong sáng. N u xem ma qu thu c bên ngoài tâm th c đ mà đánh đ u i chúng ra xa thì cũng gi ng nh là nh ng hành đ ng o giác mà thôi ».

M t-l c-Nh t-ba li n hi u r ng ông không đ c phép đ cho tâm th c b ám nh b i nh ng bi u hi n nh th , ph i gi tâm th c v ng vàng tr c nh ng đàn ma qu dù cho chúng hung t n đ n đâu cũng th . Ông cũng quán nh n đ c r ng ma qu ch là nh ng bám víu, và nh ng t duy nh nguyên phát sinh t trong tâm th c. Ông bèn h t s , ch p nh n s đ i di n v i ma qu , đ ng th i ông phát l lòng T bi vô biên đ i v i chúng.

Ông t nh nh sau :

« N u chúng nó mu n ăn th t ta, ta s hi n dng thân xác này c a ta cho chúng ; s ng là t m b , đ y chính là m t đ p t đ ta đ em thân xác này làm m t vi c thi n ».

Th t b t ng , thái đ T bi và s quán nh n Tánh không c a M t-l c-Nh t-ba đã làm ngũi c n th nh n c a đám ma qu và tên c m đ u li n nói v i M t-l c-Nh t-ba nh sau :

« Chúng ta c t ng là mi khi p s chúng ta ; nào ng các ý nghĩ đen t i v ma qu không th nào hi n hi n ra đ c trong đ u mi, v y thì mi ch ng có gì đ s h i c ».

Ý nghĩa và Quan niệm về Ma trong Phật giáo

Tác Giả: Hoang Phong

Thứ Hai, 08 Tháng 11 Năm 2010 16:10

Dĩt lĩ, toàn thĩ đĩm ma quĩ đĩ u biĩ n mĩ t.

Ngũĩ ta nghĩ rĩng ma chĩ cĩ thĩ hiĩn ra trong kĩt cĩ a hay trong nhĩng nĩ đĩ y bóng tĩ, nhĩng thĩt ra thĩ chúng đĩng ĩn nĩp trong các ngõ ngĩch u tĩ i phĩa sau tĩ m mĩn vĩ minh trong tĩm thĩ c cĩ a mĩ i ngũĩ i trong chúng ta. Khi nĩu chúng ta vun xĩ i tĩm thĩ c mĩnh đĩ biĩn cĩ i nĩ thĩn mĩt ngĩi vĩĩn đĩ y hoa thĩ m vĩ cĩ lĩ, trĩn đĩ y lĩng Tĩ bi vĩ rĩng lĩĩng, chĩn hĩi ỏĩng hĩi quang cĩ a Phĩt tĩn, thĩ khi ĩ y trong tĩm thĩ c ta tĩ c lĩ ngĩi vĩĩn chĩn hĩi ỏĩng sỏĩ khĩng cĩn cĩ bóng đĩng cĩ a mĩt cĩn ma nĩi nĩp.

14.12.06